

I - ARABAKO BATZAR NAGUSIAK ETA ARABAKO LURRALDE HISTORIKOAREN FORU ADMINISTRAZIOA

Arabako Foru Aldundia

INGURUMEN ETA HIRIGINTZA SAILA

297/2021 Foru Agindua, Ingurumen eta Hirigintzako diputatuarena, urriaren 29koa, Laudioen hornidura hobetzeko Murgako andelaren aprobetxamendu proiektuaren gaineko ingurumen eraginaren txostena egiten duena

“Laudioren hornidura hobetzeko Murgako andelaren aprobetxamendu proiektua” izenekoari ingurumen eraginaren ebaluazio sinplifikatuko prozedura egin behar zaio, ingurumen ebaluazioari buruzko 21/2013 Legearen bidez araututakoa, proiektu hori honako kasu hauetan sartzen baita:

— Euskal Herriko Ingurugiroa Babesteko 3/98 Lege Orokorren I C Eranskina – Ingurumen eraginaren ebaluazio sinplifikatuko prozedura bete behar duten jardueren edo lanen zerrenda (2. taldea: “Jabari publiko hidraulikoaren gaineko jarduerak eta azpiegitura hidraulikoko proiektuak”).

Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak, proiektuaren sustatzailerak agiriak jaso ondoren, kontsultak egiteko aldiari hasiera eman zion eragindako administrazio publiko eta pertsona interesdunen artean, 21/2013 Legearen 46.1. artikuluan ezarritakoari jarraiki.

Foru Agindu honetan ingurumen eraginaren txostenean ezarritako balorazioa, zehaztapenak eta baldintzatzaileak agertzen dira. Txosten hori, zehazki, Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak egin zuen, 2021eko urriaren 25ean, Ingurumen eta Hirigintza Zuzendaritzak eskatuta. Foru Arauak eta ALHAOn agertzen den haren argitalpenak 21/2013 Legearen 47. artikuluen hirugarren epigrafean jasotako xedapenak betetzen dituzte.

1. Proiektuaren ezaugarrien laburpena. Ebaluatu beharreko eremu geografikoa, aztertutako aukerak

1.1. Proiektuaren ezaugarrien laburpena.

1.1.1. Abiapuntua.

Laudioko herria Maroño sistematik hornitzen da, eta bi andel erregulatzaile ditu: bata San Bartolomeko andela (1.800 m³-ko edukiera) eta bestea Ugarteko andela (2.500 m³-ko edukiera). Aiarako ur hornidurako sistemak arautzeko 2013an Ur Partzuergoaren enkarguz egindako azterlanak 5.909 m³-ko erregulazio ahalmena aurreikusten zuen Laudion 2012an, eta 6.368 m³-koa 2027an (azterlanaren horizonte urtea). Laudioko kontsumoak murrizten joan dira aipatutako azterlana egin zenetik igarotako aldian, eta, beraz, 2045ean (ebaluatutako proiektuaren horizonte urtea) beharko den erregulazio bolumena 5.989 m³-koa izango dela kalkulatu da; beraz, urte horretarako aurreikusitako defizita 1.700 m³ ingurukoa izango da.

Murgako industrialdea (2.500 m³-ko edukiera) Maroño sistematik hornitzen da, Izoriako edateko ura tratatzeko estazioan (EUTE) tratatutako urarekin. Aurreko azterlanaren arabera, 2027. urtean 2.200 m³-ko edukierako soberakina izango luke.

Aurreko gogoetak oinarri hartuta, aurkeztutako proiektuaren xedea da Laudiori Murgako andelaren gehiegizko edukiera esleitzeko egin behar diren obrak zehaztu eta baloratzeko, Maroñoko urtegitik herri horri ur gordina hornitzen dion hoditeriarekin lotuz. Ur hori Izoriako EUTErekin konektatuta egongo da aldeztu aurretik, eta, horrela, EUTEtik tratatutako uraren arteria bihurtuko da.

1.1.2. Proiektatutako irtenbidea.

Hiru hornidura hodi instalatzea proiektatu da: bat, Izoriaren inguruko Luiaondo eta Laudioko hodiarekin lotzeko puntuaren artean, EUTeraino, 1.000 metro inguruko luzera duena; beste bat, Murgako andeletik Luiaondo eta Laudio arteko adarreraino, 500 ml ingurukoa; eta azken bat, 36 ml ingurukoa, Luiaondoko EUTerekin lotzeko hodiaren puntu batetik Luiaondoko andeleraino.

1.1.3. Proiektatutako jardueren deskribapena.

Proiektatutako hodi sarea honako tarte hauek osatzen dute:

- Izoriako EUTetiko jaitsiera. Binilo poliklorurozko eroanbide bat da (PVC O), 400 mm-ko diametrokoa, burdinurtu nodularrezko hodian (FD) hasten dena, 400 mm-ko diametrokoa, Izoriako EUTetik ur tratatuaren andelaren bi ontziak konektatzen dituen, eta FDren egungo eroanbidean amaitzen dena, Maroñoko urtegitik San Bartolomeko (Laudio) EUTerako tartean, Izoriako EUTerako ponpaketa estaziorako desbideraketatik ur behean, hau da, 400 mm-ko diametroko tartean. 1.000 m inguruko luzera du, eta horietatik gehienek 12,5 atm-ko tinbrajea dute, baina 16 atm-ko 140 metroko tartearekin, Izoria ibaiaren inguruan. Izoriako EUTEko ur gordinaren egungo bulkadarekin paraleloan doa haren trazadura, eta bulkadaren akueduktuko zortasun zerrendan dago, 6 metroko zabaleran. Bere ardatza bat dator bulkadarekin. Izoria ibaiaren eta Izoriako EUTera ponpatzeko etxolaren arteko tartean, bi deribazio test proiektatu dira, eta horien artean turbina bat jarriko da etorkizunean.

- Murgako andelerako igoera. PVC-O Ø 400 mm-ko hodi bat da. Hasiera Maroñoko presatik Laudioko EUTera doa, Murgako industrialdera doan banaketa sarearen hasieran dagoen egungo kutxetaren inguruan, eta Murgako andeleak amaitzen da. Guztira 550 m-ko luzera dauka, eta 12,5 atm-ko tinbrajea. Trazadura industrialde horren banaketa sarea hornitzen duen arteriarekiko paraleloa da, eta hodi horren akueduktuaren zortasun zerrendan kokatzen da; 6 metroko zabaleran du, eta bere ardatza bat dator aipatutako arteriarekin.

- Luiaondoko andelerako sarrera. Dentsitate altuko polietilenoazko hodi bat da, (PEAD) Ø90 mm-koa. PEAD Ø 90 mm-ko adarrean hasten da (gaur egun Luiaondoko EUTE elikatzen du), Luiaondoko andela zaharraren aurre-aurreko puntu batean (bertatik pasatzen da), eta Luiaondoko egungo andeleak amaitzen da. 50 m inguruko luzera dauka eta 10 atm-ko tinbrajea.

Hodi horiek aire zabalean hondeatutako zangetan jarriko dira, hareazko oinarriaren gainean, eta material berarekin beteko da zanga, 10 cm-ra arte. Hormigoi edo aglomeratu asfaltikoz zolatutako bideen azpian kokatutako zangak indusketatik eratorritako material hautatuekin beteko dira, goiko 35 edo 39 cm-ak izan ezik, horietan behetik gora jarriko baitira honako hauek: 20 cm-ko zahorra artifizialeko geruza bat, 15 cm-ko hormigoi lauza bat, eta 4 cm-ko errodadura geruza bat, aglomeratu asfaltikoz egina, egungo zoladurarekin berdinduta. Hodiek bentosak izango dituzte sestraren goiko puntuetan, airea husteko edo hartzeko, egoeraren arabera. Halaber, deskargak egongo dira beheko puntuetan, hodiak hustu ahal izateko; elementu horiek hormigoi armatuzko kutxeten barruan instalatuko dira.

1.2. Ebaluatu beharreko eremu geografikoa.

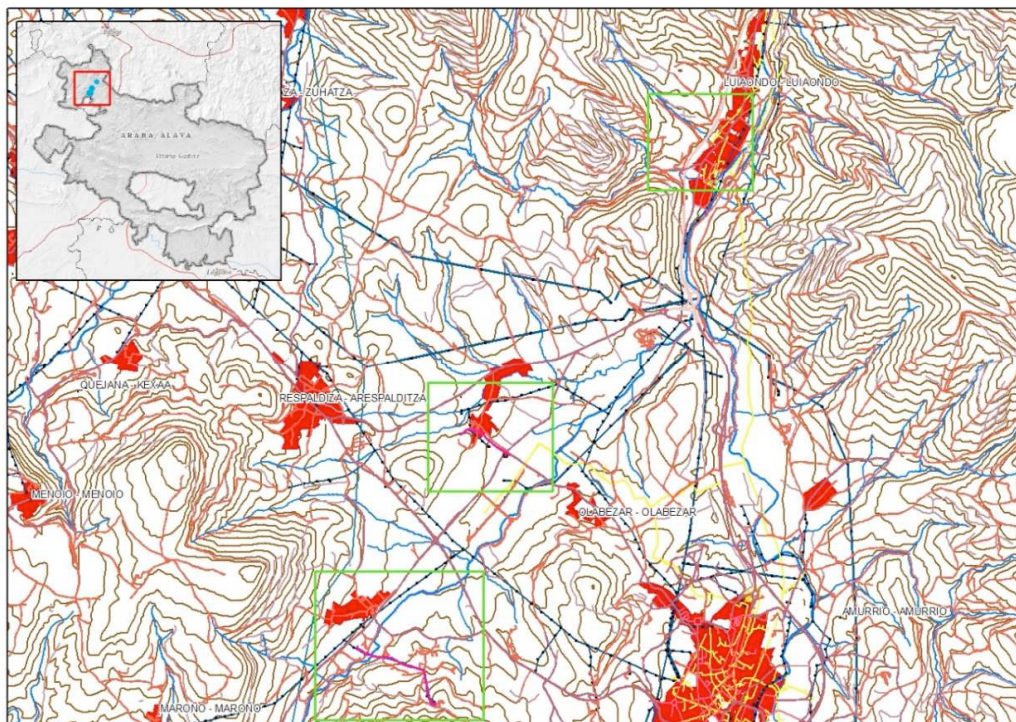
Proiektuaren jarduera eremua Aiarako udalerriaren ekialdean dago, Aiarako Kuadrillan, hiru lekutan.

Izoriako EUTetik jaisteko eroanbideak hainbat sega zelai zeharkatzen ditu, pinu gorriaren masa bat inguratzen du, sega zelaietatik jarraitzen du, zuhaixka espeziez (hurritzak eta sasiak) betetako ezpona bat zeharkatzen du, Izoria ibaiaren ibilgua zeharkatzen du eta Ibarra auzora iristen da Luiaondorantz doan eroanbidearekin lotzen duen kutxatilaraino.

Murgako industrialdetik bertatik abiatzen da Murgako andelera igotzeko eroanbidea, eta A-3620 errepidea zeharkatu ondoren, sega zelai batzuk zeharkatzen ditu. Ondoren, intsignis pinuaren birpopulazio bat eta harizti bat inguratzen ditu, Murgako andelera iritsi arte.

Luiaondoko andelera sartzeko hodia andeletik bertatik 50 bat ml-tan irteten da, eta andel horretara sartzeko bidetik igarotzen da.

Eremu horretan erliebe konplexu bat dago, eta, bertan, Izoria ibaiak osatutako haran bat, muino leunak dituen, eta eremuaren hego-mendebaldean Gorobel mendilerroa esaten zaion mendi sisteman amaitzen da. Arroaren beheko aldean sega belardiak dira nagusi, muinoetan espezie aloktonoak dituzten zuhaitz masak eta sistema menditsuenen goiko aldeetan espezie autoktonoak dituzten zuhaitz masak.

Instalatu beharreko hiru hoditeria tarteen kokapena; berdez, jarduketa eremuak

Izoriako EUTetik jaisten den tartea.
Trazaduraren goiko aldea

Izoriako EUTetik jaisten den tartea.
Trazaduraren beheko aldea

Hoditeriaren trazadura, gorriz

Murgako andelerako igoeraren zatia. Murgako industrialdea

Murgako andela

Luiaondoko andeleko zatia

1.3. Aztertutako aukerak.

Hauek dira Ingurumen Dokumentuan aztertutako aukerak:

- 0. aukera: Egoera bere horretan uztea.
- 1. aukera: 5.000 m³-ko edukierako andel bat eraikitzea, San Bartolomeko EUTeri lotuta.
- 2. aukera: Gaur egun Murgan dagoen 2.500 m³-ko andela Laudioko udalerriri lotutako erregulazio bolumen gisa erabiltzea.

0 aukera baztertu egin da, Arabako Hornidura eta Saneamenduko Plan Zuzentzailearen (2016-2026) eta ingurumen iraunkortasuneko irizpideen aurka egiteagatik, ez baita erabili lehenetik dagoen baliabide bat. Plan horrek aukeren azterketa bat jasotzen zuen. Planaren arabera, 2. aukera da onuragarriena, eraginkortasunaren, errentagarritasunaren, egungo baliabideen erabileraren efizientziaren eta ingurumen kostu txikiagoen irizpideak kontuan hartuta.

Ingurumen ondorioetarako, aukeren azterketaren balorazio positiboa egin da.

2. Kontsulta fasearen laburpena

Jarraian, kontsultatu zaien erakunde, entitate eta elkarteen zerrenda jarri da, eta haietatik zeinek erantzun duen adierazi da:

URA - Uraren Euskal Agentzia	X
Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zuzendaritza	X
Eusko Jaurlaritzako Natura Ondare eta Klima Aldaketa Zuzendaritza	X
Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Administrazioaren Zuzendaritza	
Naturaren Arabako Institutua	
Ekologistak Martxan Araba	
GADEN - Natura Babesteko eta Ikertzeko Arabako Taldea	
Eguzki talde ekologista	
Hontza	
GAIA elkarte	
Arabako Mendi Federazioa (Ingurumen Atala)	
UAGA - Arabako Nekazari eta Abeltzainen Elkartasuna	
IHOBE - Ingurumen Jarduketarako Sozietate Publikoa	
Arabako Kontzejuen Elkarte	
Aranzadi Natura Zientzien Elkarte	
SEO BirdLife	
Murgako Administrazio Batzarreko burua	
Izoriako Administrazio Batzarreko burua	
Aiarako Udaleko alkate-udalburua	
Laudioko Udaleko alkate-udalburua	
Aiarako Kuadrilla	
Arabako Foru Aldundiko Mendi Zerbitzua	X
Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzua	X
Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Kalitatearen Zerbitzua	
Arabako Foru Aldundiko Historia eta Arkitektura Ondarearen Zerbitzua	X
Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Zuzendaritza	X
Arabako Foru Aldundiko Lurralde Antolamendu eta Hirigintza Zerbitzua	
Arabako Foru Aldundiko Natura Ondarearen Zerbitzua	

Jarraian, jasotako erantzunetan azaldutakoaren laburpen txiki bat egiten da (jasotako dokumentuen kopia osoak eranstean dira):

— Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zuzendaritzak jakinarazi duenez, dokumentazioa aztertuta, ez da ikusten kultura ondarean eraginik izango duenik.

— Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzuak jakinarazi du, a priori, aurkeztutako dokumentazioa aztertuta, ez dela beharrezkoa esku-hartze arkeologikorik egitea. Jakinarazi du berehala adierazi beharko zaiola Arabako Foru Aldundiko Kultura eta Kirol Sailari lanak egiten diren bitartean proiektuaren edozein aldaketa edo aurkikuntza arkeologiko gertatzen bada (Euskal Kultura Ondarearen 6/2019 Legearen 74. artikulua).

— URA - Uraren Euskal Agentziak jakinarazpen txostena bidali du. Txosten horretan aipatzen denez, eskaera Kantauriko Konfederazio Hidrografikora bidali da, Ingurumen Ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legeari dagokionez gaiari buruzko informazioa ematea komeni den ikusteko.

— Arabako Foru Aldundiko Historia eta Arkitektura Ondarearen Zerbitzuak jakinarazi du ez dela aurreikusten kultura ondarean eraginik izango denik; beraz, Historia eta Arkitektura Ondarearen Zerbitzuaren ikuspuntutik, ez dago eragozpenik hura izapidetzeko.

— Foru Aldundiko Nekazaritza Zuzendaritzari jakinarazi dio proiektatutako elementuetako batzuk EAEko Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektorialak (LPS) katalogatutako lurzoruan daudela, "Balio estrategiko handia", "Trantsizioko landa paisaia", eta "Basoa" eta "Baso-mendi urria" kategorietan.

Ingurumen dokumentuak berariaz jasotzen ditu proiektuak LPS honi dagokionez izango dituen eraginak, eta zehatz-mehatz jasotzen ditu eragindako azalaren kokapena eta hedadura kategoria bakoitzerako.

Txostenaren arabera, udalerriko Balio Estrategiko Handiko lurzoruen ehuneko 3,88 okupatzen da, eta horrek eragin moderatua dakar, baina gero argudiatzen duenez, kontuan hartu behar da ia eragin guztiak aldi baterakoak izango direla. Gainera, positiboki baloratzen ditu ingurumen dokumentuan aurreikusitako neurriak (kaltetutako gainazalak berriz ereitea). Adierazi duenez, gainera, eragina atzera egiteko modukoa eta aldi baterakoa da, obraren egikaritze fasera mugatuta dago, eta ez du eraginik aurreikusten ustiapen fasean.

Gainera, igorritako txostenak adierazten du zuzen jasotzen direla inskribatutako bideen gaineko afekzio guztiak, eta horien aurretik Nekazaritza Garapenerako Zerbitzuari txostena eskatzea aurreikusten du.

Txostenak, amaitzeko, aldeko txostena eman du, aplikatu beharreko araudi sektorialetik eratorritako xedapenei kalterik egin gabe.

— Arabako Foru Aldundiko Mendi Zerbitzuak egokitzen du ohar hauek egitea:

— Proiektatutako jarduketak onura publikoko 21. mendiaren zati bat okupatzea ekarriko du, Babio izenekoa, Izoria herriarena. Horri dagokionez, Mendiei buruzko martxoaren 26ko 11/2007 Foru Arauaren 24. artikulua arabera, okupazio hori Foru Aldundian mendien arloan eskumena duen Sailaren administrazio emakidaren mende egongo da. Emakida hori eman ahal izateko, erakunde titularren edo titularren alde aurreko baimena eta txosten loteslea beharko dira, salbuespen arrazoen ondorioz, eta honako hau justifikatzen duen alde aurretiko aldeko txostena emanda: onura publikoko funtzioekin bateragarria dela; aurreikusitako okupazioa, mendiaren izaera fisikoa aldatu arren, errekuperatu egin daitekeela ingurumena hobetu eta egokitzeko jarduketan bidez; eta ez dela iraunkorra edo ez duela toki araubidearen legedian ezarritako gehieneko iraupena baino altuagoa.

— Zuhaitzak mozteko, sastrakak kentzeko eta, ondoren, lehengoratzeko, Mendi Zerbitzuaren aholkularitza teknika beharko da, eta, zehazki, basozaintzarena.

— Eusko Jaurlaritzako Natura Ondare eta Klima Aldaketa Zuzendaritzak bere ustez konpondu ez diren edo, behintzat, behar bezala justifikatu ez diren gai batzuk adierazi ditu:

Izoria ibaia zeharkatzeko proposamenari dagokionez, bere txostenean adierazten du ez dela proposatzen zanga bidezko bidegurutzearen alternatibarik, eta, nolahi ere, ez dela justifikatzen horrelako pasabideak aukeratzea. Eusko Jaurlaritzako Natura Ondare eta Klima Aldaketa Zuzendaritzaren iritziz, Izoria ibaiaren ibilgua gurutzatzea planteatu beharko litzateke, zulaketa gidatuaren bidez. Horrekin lotuta, eta teknikoki aukera hori ezinezkoa balitz, gai hori proiektuan eta ingurumen dokumentuan islatzeko eta justifikatzeko eskatzen da.

Landarediaren eta habitaten gaineko eraginari dagokionez, adierazi du kontraesanak daudela teorikoki proiektuaren eraginpean dauden landaredi azalaren eta Lehengoratze Planoan islatutako artean. Era berean, emandako txostenean adierazten da ez dela deskribapen zehatzik ematen proiektuaren tarte bakoitzean eragina duten formazioen osaera espezifikoari buruz, ezta eragindako formazioen kontserbazio egoeraren azterketarik ere.

Gainera, adierazten da harizti bidez birlandatu nahi den azalera *Pinus sylvestris* pinudiak hartzen duela, eta, beraz, birlandatze ekintza hori erkameztiaren berezko espezieekin egin beharko litzatekeela, eta ez harizti azidofiloarekin.

Faunaren gaineko eraginari dagokionez, deigarria da, afekzio hori aztertzeko, itxuraz ez direla erabili datu ofizial eguneratuenak, datu espazialen azpiegituran (DEA) eta Euskadiko Naturari buruzko Informazio Sisteman jendearen eskura daudenak. Baina, bestalde, azaldu du proiektuaren eremua eta aurreikusitako jarduketek tipologia ikusita, bat datorrela aurkeztutako ingurumen dokumentuarekin, ingurumen dokumentu horretan jasotako neurri prebentibo eta zuzentzaileak hartuta inpaktuak muga onargarrietan jarraituko duela baloratzean.

Bestalde, adierazi du Natura Ondare eta Klima Aldaketa Zuzendaritzak ez dakiela bisoi europarraren (*Mustela lutreola*) Kudeaketa Planak (apirilaren 1eko 180/2003 Foru Agindua, Arabako Lurralde Historikoan bisoi europarraren (*Mustela lutreola*) (Linnaeus, 1761) Kudeaketa Plana onartzen duena) identifikatzen dituen interes bereziko eremuei eragiten dienik, eta hori behin baino gehiagotan aipatzen da ingurumen dokumentuan.

— Kantauriko Konfederazio Hidrografikoak txostena erantsi du, txosten eskaera URA-Uraren Euskal Agentziatik jaso ondoren.

Txosten honetan, Izoria ibaiaren pasabidea aldi baterako desbideratzeko eraikuntza alternatibaren azterketari dagokionez eskakizun handiagoa planteatzen du, bai eta ibilgua aldi baterako okupatzeagatik korronteen erregimenean izango dituen eraginei buruzko azterketa handiagoa ere.

Gogorarazten du jabari publiko hidraulikoan proiektatutako jarduketek, hala nola ibilguen gaineko gurutzaketek, edo horien babes eremuetan (zortasun eta zaintza eremuetan) proiektatutakoek, arroko erakundearen alde aurreko administrazio baimena behar dutela. Eskaera URA - Uraren Euskal Agentzian egingo da.

Obren fasean ibilguen morfologian, erregimen hidrologikoan eta ibaiertzeko landaredian izan daitezkeen eraginak saihesteko, hainbat neurri prebentibo eta zuzentzaile proposatzen ditu, besteak beste: -ibilguak aldatzea saihestu behar da, -ibilguen korronteen erregimenak errespetatu beharko dira, -berariaz debekatzen da ibilguak zaintzeko eremuan materialen zaborteak ezartzea, arro erakundeak berariazko baimena ematen ez badu, eta berariaz debekatzen da malda handiko eremuetan material pilaketa handiak egitea, eta ezpona biluziak edo egonkortu gabeak mantendu ahal izatea, -jarduketak egitean ibaiak eta ibaiertzeko landaretzan ahalik eta gutxien eragiteko ahalegina egin beharko da, -espezie inbaditzaile aloktonoen sakabanaketa posiblea kontrolatu beharko da, eta -arroetan eta zaintza eremuetan alde aurretik baimendu diren azpiegitura guztiak eraitsi egingo dira lanak amaitzean. eta lehen zeuden bezala utziko dira.

Txostenean adierazten da, halaber, lurrazaleko eta lurpeko uraren kalitatean izan daitezkeen eraginak saihesteko, neurri hauek hartu beharko direla: -lurzoruaren eta uren hondakin kutsatzaileen kudeaketari buruzko ingurumen dokumentuan jasotako neurriak aplikatuko dira, -hormigoi makinak mantentzeko eta garbitzeko eragiketak eta isurketa kutsatzaileak eragin ditzaketen gainerako ekintzak makina parkearen barruan horretarako gaitutako eremuan egingo dira, -sedimentuak atxikitzeko hesiak, dekantazio putzuak, iragazketa zangak edo antzeko beste gailu batzuk jarri beharko dira, lurra jabari publiko hidraulikoan eragiteko arriskua dagoen puntuetara erori ez daitezen, -urez gainezka egin dezaketen lekuetan kontuan hartu beharko dira apirilaren 11ko 849/1986 Errege Dekretuaren bidez onartutako Jabari Publiko Hidraulikoaren Erregelamenduaren 9, 9 bis, 9 ter eta 9 quáter artikuluan eta Kantauri Mendebaldeko Konfederazioko Plan Hidrologikoaren araudiko 40-43 artikuluetan ezarritako mugak, batez ere era guztietako hondakinak edo materialak metatzeari buruzkoak. Pilaketa horiek ezingo dira kokatu uholdeak edo euri jasak daudenean urek arrastaka eraman ditzaketen eremuetan.

Gogorarazi du, uren gaineko indarreko araudiaren arabera, debekatuta dagoela, oro har, ur kontinentalak edo jabari publiko hidraulikoaren beste edozein elementu kutsatu ahal dituzten urak eta hondakin produktuak zuzenean edo zeharka isurtzea, aldeztu aurretik administrazio baimenik eduki ezean. Ustekabeko isuriren bat gertatzen bada, zuzeneko zein zeharkakoa, edo ingurumena zaintzeko programa betez uren kalitatean aldaketa esanguratsuren bat detektatzen bada, Kantauriko Konfederazio Hidrografikoari jakinarazi beharko zaio. Halaber, lurrazaleko eta lurpeko uren gaineko eragina murrizteko hartutako neurriak ere jakinaraziko dira.

Administrazio publikoek eta interesdunek kontsultaldian horri buruz bidalitako txostenean azaldutakoa jaso ondoren, honako ñabardura hauek egin zaizkie proposatutako gogoeta batzuei, jarduketaren xede diren eremuak bisitatu ondoren.

Izoriako EUTetik jaisteko eroanbidearen tartean lehendik ere bulkada eroanbide bat dago, eta horren ondoren Izoriako EUTetik hornidura hodiarekin lotzeko punturaino jaisteko eroanbidea instalatu nahi da, Murgako andelerraino, zeinak akueduktuko zortasun eremu bat baitu, 6 metroko zabalerakoa. Akueduktuko zortasun eremu horretan eraiki nahi da eroanbide berria, proiektuan eta aurkeztutako ingurumen dokumentuan jasotzen den bezala. Gauza bera gertatzen da Murgako industriadetik Murgako andelera doan hodi tartean. Zortasun hori ukitutako finkari kargatzen zaio betirako, baina jabaria eskualdatu gabe; gainera, zortasun hori beti egongo da salbuetsita eta libre mantentze, kontserbazio edo konponketa zerbitzuak igarotzeko. Zerrenda horren gainean, ezingo da eraikinik eraiki.

Gainera, lehen tartearen kasuan, hodia linea elektrikoaren zortasun baten azpitik igarotzen da trazaduraren zatirik handienera, baita eroanbideak Izoria ibaiaren gainean egingo duen pasabidean ere.

Ingurumen ondorioetarako, lehendik dauden zortasunen aprobetxamenduaren aldeko balorazioa egin da; zortasun horiek nabarmen txikiagotzen dituzte eraginak.

Eroanbidearen gurutzagunea Izoria ibaitik. Gorriaz hoditeria, urdinez eroanbidearen azpiko linea elektrikoa

3. Eragina jasan dezaketen ingurumen balio handiagoko elementuak. Ingurumen eragin nagusiak

“Laudioren hornidura hobetzeko Murgako andelaren aprobetxamendu proiektua” izeneko eratorritako ingurumen eragin nagusiak bereizi egin beharko liratekeela uste da, horiek ezartzeko faseak kontuan hartuta, hau da, eraikuntza fasea eta ustiapen fasea bereizita. Ingurumen eragin horiek behar bezala deskribatu dira Ingurumen Dokumentuaren 7. puntuan, oro har bateragarri-moderatutzat jota. Jarraian, aztertutako proiektuaren ondoriozko ingurumen eragin nagusiak laburbiltzen dira:

UKITUTAKO INGURUKO EREMUA / ELEMENTUA	DESKRIBAPEN LABURRA
Geologia, geomorfologia	Proiektuaren jarduera eremua 215-365 metroko altitudetan kokatzen da, Euskal Kantauriar Arroan eta, zehatzago, Euskal Arkuaren egiturazko eremuan. Materialak Behe Kretazeokoak dira, eta Multzo Urgoniarrak eta Supraurgoniarrak izenarekin taldekatzen dira. Horiei dagozkie zeharkatutako material harritsuak. Bertan dagoen litologian honakoak agertzen dira, txandaka: margakareharria, marga kareharria eta karea (<i>flyschoid</i> e erakoa). Akuiferoen ahultasuna oso baxua da. Aldagai horiei lotutako eragin nagusiak indusketei, lur mugimenduei eta materialak metatzeko eremuei dagozkien obrekin lotuta daude. Eragina bateragarri-moderatua da, egin beharreko lur mugimenduen garrantzia txikia delako. Integrazio neurriekin, nabarmen murrizten dira eraginak.
Edafologia	Lotutako eragin nagusiak honako hauek dira: lurzorua suntsitzea eta eroanbideen eremuan lurra trinkotzea; gainera, lurzorua kutsatzeko arriskua dago, edo kalitate edafikoa aldatzekoa obretan zehar egindako isurketengatik; halaber, luraren aldatetaren aurrean higadura eta sedimentazio prozesuak areagotzearen ondoriozko arriskuak ere badaude. Eragin horiek bateragarri-moderatuak dira. Ez da behar neurri espezifikorik ezartzerik, salbu eta obretan zehar eragin horiek ahalik eta gehien murrizteko ezarri beharreko jardunbide egokiak eta prebentzio neurri orokorrak, besteak beste eragin eremua behar bezala mugatuz eta landare lurra maneiatuz.
Lurzorua okupazioa	Proiektuaren eremuan sartutako lursailak honako kategoria hauetan sailkatutako lurzoruei dagozkie, EAEko Nekazaritza eta Basozaintza Lurralde Plan Sektorialaren arabera: “balio estrategiko altua”, “trantsizioko landa paisaia”, eta “baso-mendi urria”. Lurzorua horien gaineko eragina oso txikia da, eta obra fasean zehar gertatutako litzateke, zangak induskatzearen, obra instalazio osagarrien eta materialak pilatzearen ondorioz.
Hidrogeologia eta hidrologia	Ikuspegi hidrografikotik, eta eraikuntza fasean, inpaktu edo afekzio nagusiak obrek berek eragindakoak dira. Halaber, azaleko uren kalitatea aldatzeko aukera ere badago, isurketengatik, bai eta lurpeko uren kalitatea aldatzeko eta/edo inguruko iragazketa eta drainatze sare naturala edo isurketa sare aldatzeko ere. Eragina moderatutzat jotzen da, uren kalitatean eragina izan dezakeelako obren aldiari; zehazki, Izoria ibaiko hodiarekin pasabidea egiterakoan. Ingurumen Dokumentuan planteatzen da pasabide hori PVCzko zorro baten barruan hodia instalatuz, zanga osoa hormigoiz betez eta gainazalean enkato bat eginez, indusketaren arroka zatiekin, obra hobeto integratzeko. Arraste posibleen sakabanaketa arintzeko, Ingurumen Dokumentuak Izoria ibaiko Ø500 PVCzko hodi bidez kanalizatzea eta bi atagida instalatzea planteatzen du. Neurri horiek betetzea eta Izoria ibaiaren emaria txikia den garaian (uda amaieran, udazkenaren hasieran) ibilgua gurutzatzeko lanak gauzatzea beharrezkoa izango da egon daitezkeen eraginak minimizatzeke.
Landaretza eta habitatak	Izoriako EUTetik Luiaondo eta Audioko hodi nagusira doan jaitsierako eroanbidean landaredi naturalak okupatzen dituen proiektuak eragindako zonek 3.037 m ² -ko azalera hartzen dute, eta horietatik 339 m ² ibaiko landarediari dagozkie, <i>Alnus glutinosa</i> baso alubialak izeneko habitat gisa kartografiatutako zonan. Ibaiaren ondoko zerrenda horretan sahasak eta lizarrak daude, eta horiekin batera, batez ere, hurritzak eta lahardiak. Hodiaren gurutzagunea gutxi garatutako landaredi zerrenda batek okupatzen du; izan ere, zortasun elektrikoaren azpian hazten da, eta mantentze lanek haren garapena kontrolatzen dute. Zerrenda horretako espezie adierazgarrienak hurritza, sasitza eta sahasak dira. Gainerako landaredi naturalak ibilgutik urrun dauden bi gunetan du eragina tarte horretan. Alde batean, malda handia du, hurritzez eta lizarren anduiatz osatutako zuhaixka masa trinko batek okupatua, zortasun elektrikoaren azpian. Bestean, larreak eta iratzeak dituen zerrenda bat dago, eta ertzetan haritz eta pinu gorridun zuhaitz aleak ageri dira, zortasun elektrikoak zeharkatuta. Murgako andelerraino igotzeko hodiaren eremuan, proiektuaren eraginpeko landaredi naturalaren azalera <i>Pinus radiata</i> (fustal baxua) espeziearen birpopulazioa da, eta ertza, itxuraz, latitude altuko haritz jatorri naturala duen masa bat, <i>Quercus faginea</i> eta <i>Quercus canariensis</i> harizti iberiarrak izeneko Europako habitatarekin bat datorrena. Eroanbidearen jarduketa eremuan, Luiaondoko andelearen, ez du eraginik izango landaredian, bideen ibilbidearekin bat datorrelako. Sustatzaileak aurkeztutako Ingurumen Dokumentuak ingurumena lehengoratzeko proiektu oso bat jasotzen du. Proiektu horrek bame hartzen ditu eragindako eremuetan gauzatu beharreko jarduerak, zehaztuta eta kuantifikatuta, eragin hori moderatua izatea eragiten dutenak. Horrez gain, neurri babesle eta prebentiboak behar dira, eragin eremua behar bezala zedarritzearekin lotuta (igarobideak, pilaketak, etab.), bai eta balizamendu espezifikoak ere, jarduketatik kanpoko aleei ez eragiteko. Horrez gain, obretan zehar jardunbide egokiak eta prebentzio neurriak aplikatu beharko dira.
Flora	Ez da Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoan (EMEK) sartutako espezierik aipatu proiektuaren esparruan. Ondorioz, ez da horren gaineko eraginik espero.
Fauna	Jarduketaren ingurunean bizi den fauna komunitateari eragin dakizkiokeen kalteak obrako jarduketetatik eratorritako eragozpen orokorrak dira: zaratak, makinaren pasabidea, lurzorua okupaziotik eratorritakoak (mikrofaunaren gaineko eragina) eta hondakinen ekoizpenetik eratorritakoak. Gainera, Izoria ibaiaren komunitate iktiologikoari eragin ahal izango zaio, eta haren egoera moderatua izango da ICF 2012 indizearen arabera (ibaiaren konektibitatearen indizea). Indize hori Anbioteke-Ekologik aldi baterako enpresa elkarteak 2015. urtean Uraren Euskal Agentziarentzat egindako EAEko ibaietako arrain komunitatea ebaluatzeko sistemaren dokumentuan jasota dago. Eragina bateragarria-moderatua izango dela uste da, betiere txosten honetan eta sustatzaileak aurkeztutako Ingurumen Dokumentuan adierazten diren ingurumen neurriak eta baldintzak hartzen badira.

UKITUTAKO INGURUKO EREMUA / ELEMENTUA	DESKRIBAPEN LABURRA
Korridore ekologikoak	Izoria inguruko jarduketa eremua (Izoriako EUTEren jaitzierako eroanbidea) Gorbeia-Arkamo-Gibijo-Arrastaria-Ordunte izeneko eremuaren moteltze eremuan eta lotura korridorean dago, EAEko Korridore Ekologikoen sarearen barruan. Eremu sentikorra da, eta eragin esanguratsuenak landaredia kentzeak, lur mugimenduek, materialen garraioak eta makineria trafikoak eragindakoak izango dira. Eragin horiek bateragarri-moderatuak izango direla uste da, betiere ingurumen dokumentuan eta txosten honetan jasotako neurriei jarraitzen bazaie.
Paisaia	Aztergai dugun eremuan, Arabako Lurralde Historikoko paisaia bikaina dago, "Peñalbatik Babiorako haranak" izeneko. Bertan, larreekin nahasten den baso landarekz estalitako lursail okupatuak mosaiko, oreka eta kalitate handiko nekazaritza eta baso paisaia osatzen du. Paisaian eragin handiena izan dezaketen jarduerak honako hauek dira: landaredia kentzea, lurrag mugitzea (zangak) eta materialak eta ibilgailuen trafikoak garraiatzea, obren fasean. Eragina bateragarri-moderatua izango dela uste da, betiere txosten honetan eta sustatzaileak aurkeztutako Ingurumen Dokumentuan adierazten diren ingurumen neurriak eta baldintzak hartzen badira. Aitzitik, ingurumen dokumentuan proposatutako paisaia leheneratzeak eremuaren ikus kalitatea hobetuko du.
Kultura ondarea	Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzuak eta Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zuzendaritzak, ingurumenaren gaineko eraginaren ebaluazio sinplifikatuaren prozedura honen kontsulta fasean, eta aurkeztutako ingurumen dokumentuan, proiektatutako eremuan kultura ondarearen gaineko eragin posiblerik ez dagoela adierazi dute.
Giza habitata	Ez da eragin negatibo esanguratsurik aurreikusten atal honetan, obrek ez baitute askorik iraungo. Obren ondorioz trafikoak askorik handitzea ere ez da espero. Bestalde, eragin positiboa egon daiteke; izan ere, obrek, denbora tarte mugatu baterako bada ere, obrako langileek eskatutako zerbitzuen erabilera areagotu dezakete. Eraikuntza lanak amaitu ondoren, jarduketaren ingurune ingurumen eraginak positibotzat jotzen dira, Aiarako udalerriko horniduraren zati bat hobetu eta optimizatzen delako eta Arabako Lurralde Historikoko Hornidura eta Saneamenduko Plan Zuzentzailea betetzen delako.
Klima aldaketa	Eraikuntza fasean, berotegi efektuko gasen isurketa handitu egingo da eremuan, lanak egingo dituzten makinen zirkulazioa areagotuko baita. Tokiko isurketen igoera hori txikia da, eta ez da esanguratsua maila globalean. Bestalde, leheneratzeko proiektuan jasotako birlandatze ekintzak CO ₂ -ren hustuketa efektua sortuko du.
Arriskuak	— Sute arriskua azalera txiki baten gainean egongo da, proiektuaren azalera osoarekin alderatuta, eta, beraz, afekzioa txikia izango da. Ez da beharrezkoa neurri espezifikoak hartzea obrako jardunbide egokietatik harago (obran erabilitako makineriaren kontrola eta babes ekipamenduen eskuragarritasuna), ingurumen faktore horrekin eta beste batzuekin lotuta. — Ez da aurreikusten proiektuak lurrikarengatik arriskua handituko duenik jarduketa eremuan.

Laudioko hornidura hobetzeko Murgako ur andelaren aprobetxamendu proiektuan jasotako jarduketak gauzatzeak ez du ingurumenean eragin handirik izango. Ingurumen eragin horiek bateragarriak izango dira, eta, gainera, ustiapen fasean eragin onuragarria izango dute Aiarako udalerriko ur hornidurako ur baliabideen kudeaketa hobetzeko eta optimizatzeko; betiere sustatzaileak ingurumen eraginaren ebaluazio sinplifikatuko prozedura honen esparruan aurkeztutako dokumentazioan deskribatutako jarduketekin bat badatoz eta txosten honetan jasotako zehaztapenak guztiz betetzen badira.

4. Neurri babesle eta zuzentzaileak

Ingurumen Dokumentuaren 9. puntuan, proiektuaren ingurumen integrazioarako neurri batzuk aipatzen dira, prebentziozkoak, zuzentzaileak eta konpentsaziozkoak. Neurri horiek, oro har, zuzentzat jotzen dira, eta, beraz, egokia da neurri horiek deskribatutako baldintzetan aplikatzea. Hala ere, jarraian, deskribatutako eremu afektagarrian ingurumen ondorio negatiboak saihesteko eta/edo minimizatzeko hartu behar diren neurri osagarriak jaso dira.

A) Obrak hasi aurretik, sustatzaileak abisua emango dio Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuari, obren ingurumen jarraipen egokia egiteko eta ingurumen eraginaren txosten honetan ezarritakoa betetzen dela egiaztatzeko.

B) Proiektatutako jarduketak onura publikoko 21. mendiaren zati bat okupatzea ekarriko du, Babio izeneko, Izoria herriarena. Ildo horretan, Arabako Foru Aldundiko Mendi Zerbitzuak adierazi du Mendi buruzko martxoaren 26ko 11/2007 Foru Arauaren 24. artikularen arabera okupazio hori Foru Aldundian mendien arloko eskumena duen sailaren administrazio emakidaren mende egongo dela, eta emakida hori eman ahal izateko, alde aurretik erakunde titularren edo titularren baimena eta txosten loteslea beharko direla.

C) Gainera, jarduketak arroko erakundearen (Kantauriko Konfederazio Hidrografikoa) aldez aurreko administrazio baimena izan beharko du, eta baimen hori URAREN bidez eskatuko da.

D) Izoria ibaian egin beharreko lanak agorraldian egingo dira, ibaiari lotutako faunaren gaineko eraginak minimizatzeko eta material arrasteak minimizatzeko (uztailaren erdialdetik urriaren erdialdera).

E) Proiektua gauzatzearen ondorioz erasango diren azalerak zehazki mugatu eta seinaleztatu dira, baliza eta seinale egokien bidez, ingurumen balio handieneko eremuetan, sustatzaileak aurkeztutako Ingurumen Dokumentuan deskribatzen den bezala. Seinaleztapen lan horretan, Ingurumenaren Kalitatearen Zerbitzuko Obraren Zuzendaritza, Kontrataren obraburua eta Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuko teknikari bat egon beharko dira.

F) Une oro eta obra leku guztietan, ahalik eta gehien doitu beharko da afekzio banda, eroanbideak instalatzeko lanak egiten diren kalearen zabalera minimizatuz une oro. Beharrezkoa da eragin banda hori ahalik eta estuena izatea Izoria ibaitik doan eroanbidearen bidegurutzean (6 metro gehienez).

G) Aurreikusitako eremuetan eta lanak egin ondoren landare estaldura naturala galtzen den beste eremu batzuetan landaketak eta ereiteak egingo dira, sustatzaileak aurkeztutako ingurumena lehengoratzeko proiektuan jasotako eta aurrekontuan adierazitako jarraibideen arabera.

H) Zureko landare estaldura mantentzeko lanak (ingurumena leheneratzeko proiektuan adierazitakoak) egingo direla bermatu beharko da hasierako ezarpenaldian, lurra behin betiko errotzen eta ezartzen dela ziurtatzeko. Horren barruan, honako lan hauek aurreikusi behar dira: ur gutxi dagoen garaian ureztatzea, landare hilak birjartzea, zurkaitzak eta oinarri babesak lehengoratzeko, sasiak kentzea, etab.

I) Obrak egiten diren bitartean, ontzi estankokoak, biltegi iragazgaiztuak edo lubrifikatzaileak edo erregaiak biltegitartzeko beste sistema alternatibo batzuk jarri beharko dira, eta debekatuta egongo da jada erabilitakoak isurtzea; horiek kudeatzaile baimenduari emango zaizkio. Debeku hori beste hauetara ere hedatzen da: hormigoi hondakinak, eraikinetako materialak, lurrak eta abar; horiek guztiak baimendutako hondakindegira edo zabortegetara eraman beharko dira. Ekainaren 26ko 112/2012 Dekretuan adierazi bezala kudeatu beharko dira eraikuntzako eta eraispen lanetako hondakinak. Dekretu horrek eraikuntzako eta eraispenetako hondakinen ekoizpena eta kudeaketa arautzen ditu.

J) Sare hidrografikotik hurbil dauden eremuetan ezingo dira jarri zerbitzuguneak, makineria parkeak eta produktu kutsatzaileen biltegiak.

K) Foru Aldundiko Nekazaritza Zuzendaritzak jakinarazten duenez, afekzio sektorialaren ebaluazio protokoloan adierazten da txosten teknikoa eskatu beharko zaiola Aldundiko Nekazaritza Garapenerako Zerbitzuari, Arabako Lurralde Historikoko landa bideak erabili, artatu eta zaintzeko 6/1995 Foru Araua aplikatzeko, landa bideei eragiten dien edozein jarduketa gauzatu aurretik.

L) Zangak induskatzean sortutako gehiegizko lurrak baimendutako zabortegetan utziko dira.

M) Obrak amaitutakoan, garbiketa kanpaina zorrotza egingo da. Proiektuaren eraginpean dagoen eremuan ez da inolako obra hondakinik geratuko, eta instalazioak erabat deseginda geratuko dira.

5. Zaintza eta jarraipena

Ingurumen jarraipeneko programari buruzko ingurumen dokumentuaren 10. puntuan planteatzen den bezala, komenigarritzat jotzen da ingurumen jarraipeneko lan bat egitea, Uren Zerbitzuak eta Foru Aldundiko Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak koordinatuta, eraikuntza fasean egin beharrezkoa, aplikatutako neurri zuzentzaileen eta ingurumena leheneratzeko neurrien eraginkortasuna ezagutzeko eta ebaluatzeko, eta egon daitezkeen akatsak zuzentzeko.

Horren ondorioz, Ekonomiaren Garapenaren, Berrikuntzaren eta Demografia Erronkaren Saileko foru diputatuak eta lehen diputatuorde nagusiak proposatuta, Ingurumen eta Hirigintza Saileko titularren eginkizunetan (titularra ez dagoelako), diputatu nagusiaren uztailaren 5eko 325/2019 Foru Dekretuan ezarritakoarekin bat etorriz, eta Arabako Foru Aldundiaren antolaketa, funtzionamendu eta araubide juridikoari buruzko abenduaren 18ko 52/92 Foru Arauaren 40. artikulua emandako eskumenez baliatuz, honako hau

XEDATZEN DUT

Lehena. Laudioren hornidura hobetzeko Murgako ur andelaren aprobetxamendu proiektuaren ingurumen eraginaren txostena egitea.

Bigarrena. Ingurumen ebaluazioaren abenduaren 9ko 21/2013 Legea betetzeko, ingurumen eraginaren txosten estrategikoa ingurumen irizpen erabakigarria izango da bete beharreko neurri eta baldintzei dagokienez.

Hirugarrena. Ingurumen eraginaren txosten hau ALHAOn argitara dadila agintzea.

Vitoria-Gasteiz, 2021eko urriaren 29a

Ingurumen eta Hirigintzako jarduneko diputatua

Mª PILAR GARCÍA DE SALAZAR OLANO

Ingurumen eta Hirigintzako zuzendaria

NATIVIDAD LÓPEZ DE MUNAIN ALZOLA